

دامستیک

انجمن علمی - دانشجویی گروه مهندسی علوم دامی دانشگاه تهران؛ بهار ۱۴۰۰

https://domesticsj.ut.ac.ir/article_82993.html

مصاحبه

"برنامه‌ریزی و استفاده مناسب از دانش و توان داخلی، راه نجات نژادهای بومی و توسعه پایدار دامپروری"

مصاحبه با دکتر محمد مرادی شهربابک؛ استاد ژنتیک و اصلاح نژاد دام گروه مهندسی علوم دامی دانشگاه تهران

اشکان غلامی^{۱*} و علی اصغر خلیل خلیلی^۲

^۱ دانشجوی کارشناسی گروه مهندسی علوم دامی، پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران، کرج، ایران
^۲ دانشجوی دکتری تخصصی فیزیولوژی دام و طیور، گروه مهندسی علوم دامی، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی ساری، مازندران، ایران

دکتر محمد مرادی شهربابک متولد ۱۳۳۷/۰۷/۰۵ در شهرستان شهربابک استان کرمان هستند. ایشان دوران ابتدایی را در مدرسه روستای محل زندگی خود و دوران دبیرستان را در دبیرستان بایکان شهربابک در سال ۱۳۵۵ به اتمام رسانده‌اند. لازم به ذکر است که در امتحان نهایی سال آخر (کلاس دوازدهم) که به صورت سراسری برگزار می‌شده است، شاگرد اول دبیرستان در سطح شهر بوده‌اند. در سال ۱۳۵۵، از طریق آزمون کنکور (که برای اولین و آخرین بار در کشور در اردیبهشت ماه و قبل از امتحانات نهایی برگزار می‌شد) در رشته شیمی دانشگاه مشهد پذیرفته شدند. در پایان ترم اول چون علاقه‌ای به این رشته نداشتند، انصراف دادند و مجدداً در کنکور شرکت نمودند (با محدودیت حق انتخاب رشته) و در رشته خاکشناسی دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران (پردیس فعلی) پذیرفته شدند. مجدداً چون این رشته را متناسب با علاقه خود نمی‌دیدند، در خرداد ماه سال ۱۳۵۸ علی‌رغم مخالفت اولیه مدیر وقت گروه خاکشناسی (جناب آقای دکتر حکیمی) به رشته دامپروری تغییر رشته دادند و در نهایت در سال ۱۳۶۴ این مقطع را به پایان رساندند. لازم به ذکر است که ایشان در این مقطع با دو تعطیلی در دانشگاه (یک نیمسال قبل از انقلاب و حدود دو سال به علت انقلاب فرهنگی بعد از انقلاب) روبرو بودند. علاوه بر این به علت تغییر آزمایشی نظام آموزشی از نیمسالی به تئلی (که فقط برای رشته‌های کشاورزی و منابع طبیعی اجرا شد) حدود ۲۳۰ واحد درسی را نیز گذراندند که این مجموعه منجر به طولانی‌تر شدن این مقطع تحصیلی ایشان گردید. در ادامه، مقطع کارشناسی ارشد خود را در رشته دامپروری، در بهمن ماه ۱۳۶۵ در گروه دامپروری (علوم دامی فعلی) دانشکده کشاورزی دانشگاه تهران به عنوان اولین دانشجویان این مقطع از طریق برگزاری کنکور (مشارکت ۲۵۰ نفر برای پذیرش ۴ نفر) شروع و در تیرماه ۱۳۶۹ از پایان‌نامه خود دفاع نمودند و پس از اخذ پذیرش از دانشگاه گوتلف کانادا، در دی ماه سال ۱۳۷۱ جهت ادامه تحصیل در مقطع دکتری تخصصی عازم کشور کانادا گردید و در مهر ماه سال ۱۳۷۶ پس از اتمام تحصیلات به کشور بازگشتند. در ادامه با این استاد فرهیخته به صحبت می‌نشینیم:

*نویسنده مسئول: gholami.ashkan@ut.ac.ir

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۱۵ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۰/۰۲/۱۸ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۲/۲۱ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۰/۰۳/۲۷

رفرنس‌دهی: غلامی، ا.، خلیل خلیلی، ع. ا. "برنامه‌ریزی و استفاده مناسب از دانش و توان داخلی، راه نجات نژادهای بومی و توسعه پایدار دامپروری". مصاحبه با دکتر محمد مرادی شهربابک؛ استاد ژنتیک و اصلاح نژاد دام گروه مهندسی علوم دامی دانشگاه تهران. علمی-ترویجی (حرفه‌ای) دامستیک، ۱۴۰۰؛ ۲۱(۱): ۸-۱۳.

AnimSSAUT

آیا پیشینه کار خانواده همچون شغل پدر در انتخاب شما (رشته علوم دامی) تأثیر گذار بوده است؟

همان طور که در پاسخ به سؤالات قبل ذکر گردید، من پس از دو تغییر رشته، در نهایت رشته علوم دامی را برگزیدم. علت این امر علاقه و سابقه آشنایی‌ام با دامپروری بوده است؛ زیرا من در یک خانواده دارای دامداری و کشاورزی متولد شده و رشد کرده‌ام و از همان اوایل زندگی با دامداری (گوسفند و بز) آشنا شدم و علاقه‌مند بودم. لذا این سابقه در نهایت منجر به این گردید که در این رشته تحصیلات خود را ادامه دهم.

آیا شما با علاقه و شناخت وارد رشته علوم دامی شده‌اید؟ چرا ژنتیک و اصلاح نژاد؟

بله، با شناخت کامل و علاقه وارد این رشته شده‌ام. در طی دوره کارشناسی خلاء وجود متخصص اصلاح نژاد برای ما دانشجویان کاملاً مشهود بود، زیرا تعداد کل اعضای هیئت علمی با تخصص ژنتیک و اصلاح نژاد دام در کل دانشگاه‌های کشور ۳-۴ نفر بودند. همچنین در طی دوران تحصیل در مقطع کارشناسی به ژنتیک و اصلاح نژاد علاقه‌مند بودم و در همین راستا از سال ۱۳۶۴ در مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی مشغول به کار شدم و عملاً درگیر امور مربوطه با اصلاح نژاد شدم.

آیا با توجه به شرایط فعلی، تحصیل در گرایش ژنتیک و اصلاح نژاد دام و طیور را به دانشجویان پیشنهاد می‌دهید؟

به طور کلی تحصیل در هر رشته و گرایش تحصیلی وقتی موفقیت‌آمیز خواهد بود که دانشجو به آن رشته و گرایش واقعاً علاقه‌مند باشد؛ لذا در صورت علاقه به تحصیل در دانشجویان، اینجانب این گرایش را همانند بقیه گرایش‌ها توصیه می‌نمایم.

زمینه‌های شغلی گرایش ژنتیک و اصلاح نژاد دام و طیور را چطور می‌بینید؟

خدمات اصلاح نژادی یکی از زمینه‌های کاری با اهمیت در دامپروری کشور است که متأسفانه به خوبی برنامه‌ریزی نگردیده‌اند و می‌توانند زمینه‌ساز اشتغال بخش قابل توجهی از دانش‌آموختگان این گرایش باشند. علاوه بر این با توجه به گسترش واحدهای پرورش صنعتی و بزرگ شدن اندازه واحدها، نیاز به حضور کارشناسان و متخصصان اصلاح نژاد در این واحدها افزایش یافته است. همچنین در صورت علاقه و توان علمی و عملی، خود دانش‌آموختگان این گرایش می‌توانند نسبت به ایجاد واحدهایی با اهداف اصلاح نژادی اقدام نمایند.

تصویر ۱- دکتر محمد مرادی شهربابک- عضو هیئت علمی گروه مهندسی علوم دامی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

در دوران تحصیل خود در مدرسه چه ویژگی‌هایی داشتید؟ بعد از ورود به دانشگاه چه تغییری کردید؟

در دوران مدرسه علاقه زیادی به مدرسه داشتم؛ به طوری که همیشه جزء اولین نفرات حاضر در مدرسه بودم. همیشه تکالیف داده شده را به موقع انجام می‌دادم، به طوری که تکالیف تعطیلات عید را که معمولاً زیاد هم بود، قبل از شروع تعطیلات انجام می‌دادم. در ایام دبیرستان نیز همین روحیه را داشتم. لازم به ذکر است در طول دوران تحصیل باید در کارهای مربوط به کشاورزی و دامداری نیز به خانواده کمک می‌کردم. بعد از ورود به دانشگاه با توجه به جو مبارزاتی و سیاسی موجود در دانشگاه‌ها در قبل از انقلاب، در کنار درس، همانند بخش عمده‌ای از دانشجویان دیگر، درگیر این نوع فعالیت‌های مربوط به دانشجویان مذهبی گردیدم. از بعد علمی نیز در هنگام تغییر رشته از خاکشناسی به دامپروری با توجه به علاقه و سابقه عملی، شرطی را که با مدیر وقت گروه (جناب آقای دکتر علی نیکخواه) مطرح نمودم، این بود که بتوانم بلافاصله وارد کارهای عملی در ایستگاه آموزشی و پژوهشی گروه علوم دامی گردم که خوشبختانه این امر انجام گردید و پس از مدتی کار کردن، در دوران تحصیل مسئولیت بخش عمده‌ای از فعالیت‌های ایستگاه بر عهده اینجانب بود.

در چه مقطعی از زندگی‌تان ازدواج کرده‌اید؟ آیا فرزندان شما هم در همین رشته مشغول هستند؟

پس از اتمام دوره کارشناسی ارشد و قبل از اعزام برای ادامه تحصیل در سال ۱۳۷۱ ازدواج نمودم. دو فرزند (یک پسر و یک دختر) دارم که در رشته پزشکی مشغول تحصیل هستند.

از نظر شما بهترین و مهم‌ترین دستاورد شما برای جامعه علمی چیست؟

هر یک از همکاران محترم در گروه‌های مهندسی علوم دامی در ارتقاء جامعه علمی کشور به نحوی مشارکت داشته‌اند. اینجانب نیز در این راستا فعالیت‌هایی را انجام داده‌ام. برخی از موارد که دارای تأثیرگذاری در سطح ملی بوده‌اند، عبارت‌اند از:

- پیگیری جذب همکاران علمی بسیار ارزنده در گروه در دوره‌های مدیریت گروه و ایجاد بخش ژنتیک و اصلاح‌نژاد نسبتاً قوی در گروه مهندسی علوم دامی با همکاری و مشارکت بسیار فعال همکاران علمی توانمند که نقش بسیار مؤثری در ایجاد تحول در آموزش و پژوهش ژنتیک و اصلاح‌نژاد کشور داشته است.
- مشارکت فعال در ایجاد و فعال نمودن انجمن علمی علوم دامی در کنار تعدادی از پیشکسوتان علوم دامی کشور به‌عنوان یک تشکل علمی و بستری مناسب جهت ارتباط بین کارشناسان و متخصصان علوم دامی و توسعه فعالیت‌های علمی. البته لازم است که این انجمن در ورود به مباحث مربوط به رشته علوم دامی و صنایع دام و طیور کشور برخورد فعال‌تری داشته باشد.

بزرگ‌ترین شکست‌ها و موفقیت‌های شما در زندگی‌تان چه بوده است و دلایل آن‌ها را چه می‌دانید؟

هر فردی در طی دوران زندگی و فعالیت‌ها دارای موفقیت‌ها و شکست‌هایی است که هر کدام در جایگاه خود از اهمیت بالایی برخوردار است. در این رابطه چنانچه شرایط عینی و ذهنی برای انجام کاری فراهم نباشد، طبیعی است که اجرای آن کار موفقیت‌آمیز نخواهد بود، لذا با این دیدگاه استفاده از واژه شکست ممکن است خیلی درست نباشد. طی مدارج تحصیلی در رشته و گرایش مورد علاقه، وارد شدن به امور اجرایی و داشتن ارتباط با صنعت و برخورداری از یک خانواده بسیار خوب با یاری خداوند متعال از موفقیت‌های اینجانب می‌باشند.

چه کسی را به‌عنوان الگو در زندگی خودتان می‌دانید؟

با توجه به چند وجهی بودن زندگی، هر فرد می‌تواند از الگوهای متفاوتی برای هر یک از جنبه‌های زندگی خود استفاده نماید، لذا نمی‌توان فقط یک فرد خاص را ذکر نمود.

از نظر شما آیا متخصصان ژنتیک و اصلاح‌نژاد دام و طیور در جایگاه واقعی خودشان در صنعت دامپروری قرار دارند؟

متأسفانه خیر، متخصصین این گرایش همانند سایر متخصصین مهندسی علوم دامی از جایگاه مناسبی در مراکز تصمیم‌گیری دامپروری کشور و صنایع مربوطه قرار ندارند. این امر منجر به این گردیده است که اولاً ارتباط بین صنعت دامپروری و متخصصان به شکل برنامه‌ریزی شده و مؤثر برقرار نباشد و در نتیجه، این امر باعث گردیده است که طرح و برنامه‌های اجرا شده در برنامه‌های مختلف توسعه از موفقیت لازم برخوردار نباشند و از طرف دیگر صنایع دام و طیور کشور علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌های بسیار عظیم انجام شده از بازدهی مناسب و توسعه پایدار برخوردار نباشند. با توجه به سطح دانش و تعداد متخصصان ژنتیک و اصلاح‌نژاد در کشور و تنوع نژادی و ذخایر ژنتیکی موجود در کشور، در صورت ایجاد زمینه جهت مشارکت متخصصان اصلاح‌نژاد، کشور می‌توانست جایگاه و پیشرفت بسیار خوبی در زمینه اصلاح‌نژاد و ایجاد نژادها (ترکیب‌های نژادی) پربازده و متناسب با شرایط کشور داشته باشد.

نظر شما در مورد آینده گرایش ژنتیک و اصلاح‌نژاد دام و طیور چیست؟

با توجه به افزایش هزینه‌های پرورش و میزان مصرف تولیدات دام و طیور در طول زمان، بهبود سطح عملکرد به ازای هر واحد مولد (توسعه عمودی) همواره به منظور اقتصادی بودن پرورش و پاسخگویی به نیازهای جوامع انسانی مطرح بوده است و این روال همچنان ادامه خواهد داشت. در این رابطه، مطالعات ژنتیک و اصلاح‌نژاد و بالطبع متخصصان مربوطه نقش اساسی و پیشتازی برعهده داشته‌اند. لذا آینده گرایش ژنتیک و اصلاح‌نژاد در صنایع پرورش دام همچنان مهم خواهد بود و با توجه به پیشرفت‌های علمی جدید انجام شده در زمینه ژنتیک مولکولی و کاربرد آن‌ها در علم اصلاح‌نژاد این نقش پررنگ‌تر خواهد شد.

چه پیامی برای فعالان و محققان حوزه ژنتیک و اصلاح‌نژاد دام و طیور دارید؟

با توجه به تعداد متخصصان، سطح دانش و دستاوردهای علمی و پژوهشی، تجارب ارزشمند ملی و بین‌المللی موجود در کشور، انتظار بر این است که این مجموعه ارزشمند در راستای تعیین راهکارها و برنامه‌های اصلاح‌نژادی برای گونه‌های مختلف دامی کشور متناسب با شرایط کشور اقدام لازم را انجام دهند.

بدترین و بهترین خاطرات دوران کاری و تحصیلی که بخواید از آن‌ها یاد کنید، کدام‌اند؟

با توجه به محدودیت امکانات تحصیلی اینجانب، کسب موفقیت‌ها در مراحل مختلف تحصیلی با رتبه‌های مناسب و همچنین توجه جدی به جنبه‌های عملی رشته (اعم از درسی و غیردرسی) و انجام امور تخصصی در کنار تحصیل در نهایت تحصیل در دانشگاه گوتلف کانادا (به عنوان یکی از دانشگاه‌های مطرح دنیا در رشته‌های کشاورزی و به‌ویژه در گرایش ژنتیک و اصلاح نژاد دام) تحت نظر اساتید مطرح آن از خاطره‌های خوب اینجانب می‌باشند. از دست دادن برخی از دوستان دوره تحصیل نیز از خاطره‌های بد اینجانب می‌باشد.

در دوران کاری، در مرکز اصلاح نژاد حضور فعال در برنامه‌ریزی‌های مربوطه و صنعت گاوداری کشور از خاطرات به یادماندنی است. در گروه مهندسی علوم دامی نیز ارتقاء جایگاه گروه از نظر تعداد اعضای هیئت علمی و سطح علمی و همچنین حضور فعال گروه و اعضای هیئت علمی در جامعه علمی و صنعت در برهه‌ای از زمان از خاطرات خوب کاری اینجانب می‌باشند.

کدام یک از اساتید حاضر در گروه مهندسی علوم دامی دانشگاه تهران قبل از شما در گروه حضور داشته‌اند؟

اینجانب از خرداد ماه ۱۳۵۸ به عنوان دانشجو در گروه حضور تقریباً فعال داشته‌ام. از همکاران فعلی با آقای دکتر

گلامعلی نهضتی هم‌دوره بوده‌ایم که با هم در ایستگاه آموزشی و پژوهشی گروه فعال بودیم. همچنین آقای دکتر ابوالفضل زالی نیز ورودی قبل از ما بودند. بعد از اتمام دوره کارشناسی ارشد و شروع فعالیت به عنوان مربی، آقایان دکتر احمد زارع شحنه و دکتر سیدرضا میرائی آشتیانی در گروه حضور داشتند. آقایان دکتر نیکخواه، دکتر اسدی مقدم، دکتر شیوازاد و مرحوم دکتر کاشانی و مرحوم دکتر جامعی از اساتید گروه در زمان ما بودند.

اولین کسی که بعد از شنیدن نام "استاد" به ذهنتان می‌آید، چه کسی/کسانی هستند؟

از اساتید داخل کشور جناب آقای دکتر علی نیکخواه و از اساتید خارج از کشور جناب آقای دکتر برن ساید.

آیا با توجه به شرایط فعلی، ادامه تحصیل در مقاطع تحصیلات تکمیلی را به دانشجویان پیشنهاد می‌دهید؟

اگر چه در حال حاضر به علت دانش آموخته شدن تعداد بسیار زیاد افراد با استانداردهای مختلف در گرایش ژنتیک و اصلاح نژاد (همانند سایر گرایش‌های علوم دامی) از نظر بازار کار و حفظ استانداردهای علمی این گرایش از وضع نسبتاً بدی برخوردار می‌باشد؛ ولی همان طور که قبلاً عرض کردم در صورت داشتن علاقه به ادامه تحصیل در این رشته و خوب کار کردن در دوره تحصیل، من ادامه تحصیل را پیشنهاد می‌نمایم.

تصویر ۲- کارآموزی مقطع کارشناسی آقای دکتر محمد مرادی شهر بابک در ایستگاه آموزشی و پژوهشی گروه مهندسی علوم دامی پردیس کشاورزی و منابع طبیعی دانشگاه تهران

نظر شما درباره ادامه تحصیل در خارج از کشور چیست؟ چه پیشنهادی می‌دهید؟

به طور کلی اینجانب، ادامه تحصیل در دانشگاه‌های مطرح دنیا را به دلایل زیر یک فرصت می‌دانم:

- بستر و امکانات لازم برای برخی از پژوهش‌های روز در کشور فراهم نیست.
  - دانشجو در متن دانش و پژوهش‌های روز قرار می‌گیرد.
  - شرایط و امکانات برای کار تیمی بیشتر فراهم است و همچنین امکان ایجاد نگرش سیستمی برای افراد فراهم می‌گردد.
  - شرایط برای جویای کار در خارج از کشور را بهتر فراهم می‌نماید.
- لذا پیشنهاد من این است که دانشجویان عزیز در صورت فراهم شدن امکان تحصیل در دانشگاه‌های مطرح حتماً اقدام نمایند.

پیشنهاد شما برای بهبود وضعیت کشاورزی و دامپروری به‌ویژه در این دوران کرونایی چیست؟

در شرایط کرونایی و اقتصادی فعلی، بخش تولید کشاورزی و دامپروری به دلایل زیر در شرایط دشواری قرار گرفته است که با توجه به زمینه تخصصی به موارد مرتبط با دامپروری می‌پردازم:

- تفاوت بسیار فاحش بین افزایش قیمت نهاده‌های دامی و طیور و قیمت تعیین شده و موجود بازار برای محصولات تولیدی.
- کاهش شدید سرانه مصرف برخی از محصولات تولیدی به ویژه گوشت قرمز که برخی آمارها بیانگر این است که به سطح متوسط ۶ کیلوگرم در سال رسیده است و در نتیجه، این امر منجر به عدم ترقی قیمت گوشت قرمز متناسب با هزینه‌های تولید گردیده است. در سال جاری نیز خشک‌سالی منجر به افزایش افسارگسیخته قیمت مواد خوراکی گردیده است و به ناچار عده‌ای از دامداران اقدام به فروش دام‌های مولد خود نموده‌اند که اثرات آن در سال‌های آتی ظاهر خواهد شد.
- ناپایداری قیمت و عدم توان برنامه‌ریزی برای پرورش‌دهندگان و در نتیجه تحت تأثیر قرار گرفتن روند تولید.
- محدود شدن بازار مصرف به علت محدودیت‌های اعمال شده در خصوص گردشگری، مسافرت‌ها، مراسم‌ها، رستوران‌ها و غیره که منجر به کاهش معنی‌دار میزان مصرف تولیدات و محصولات دامی گردیده است.

- جلوگیری از صادرات برخی از اقلام تولیدی علی‌رغم وجود بازار و توان تولید به منظور کنترل قیمت‌ها. لذا برای بهبود و پایداری وضعیت تولید در این شرایط لازم است که موارد زیر انجام شود:
- تأمین نهاده‌های دام و طیور به شکل پایدار و قیمت مشخص در کشور.
- تک‌نرخ شدن ارز به منظور جلوگیری از ایجاد بهانه برای تغییرات غیرمنطقی قیمت نهاده‌ها و فسادهای مربوطه.
- ایجاد تعادل بین افزایش قیمت نهاده‌های دامی و سایر هزینه‌های تولید با قیمت محصولات و فرآورده‌های دام و طیور.
- تنظیم و اجرای برنامه حمایتی از تولید، همانند بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته در این شرایط خاص.
- برنامه‌ریزی به منظور استفاده از بازارهای صادراتی موجود در منطقه به منظور حفظ حضور در بازار با توجه به توانمندی‌ها و ظرفیت‌های موجود در عین تأمین نیازهای داخلی.
- برنامه‌ریزی به منظور ایجاد شرایط جهت استفاده از فناوری‌ها و دستاوردهای علمی روز، به منظور افزایش بهره‌وری اقتصادی و کاهش هزینه‌های تولید در زیربخش‌های مختلف بخش پرورش دام و طیور کشور.

تصویر ۳- سخنرانی مربوط به همایش آموزشی- ترویجی در زمینه اصلاح‌نژاد گوسفند با حضور گوسفنداران و کارشناسان در استان قزوین

شما یک چهره شناخته‌شده در تخصص خود هستید؛ راز موفقیت خود را در چه چیزی می‌بینید؟

بند به عنوان یکی از تعداد قابل توجه همکاران در این بخش تخصصی مشغول به فعالیت می‌باشم. اگر موفقیتی هم کسب گردیده است، ناشی از همکاری همکاران در بخش‌ها و موقعیت‌های مختلف بوده است؛ اما در این رابطه برخی نکات قابل ذکر می‌باشد:

است که با توجه به پیشرفت‌های علمی و فناورانه انجام شده توقع از شما نسبت به نسل‌های گذشته خیلی بیشتر خواهد بود.

۲. زمان غیرقابل برگشت می‌باشد و چنانچه در هر مقطع زمانی

نسبت به استفاده مناسب از شرایط فراهم شده جهت کسب علم و مهارت استفاده ننمایید، دیگر هرگز این فرصت‌ها و شرایط عینی و ذهنی شما تکرار نخواهند شد؛ زیرا در هر مقطع زمانی مسائل مربوط به همان زمان مطرح است.

۳. در صورت علاقه‌مندی، برنامه‌ریزی، اراده و پشتکار هر یک

از شما می‌توانید به یک فرد مؤثر در جامعه علمی، صنعت و یا کارآفرین موفق تبدیل شوید.

۴. در کنار درس و تحصیل سعی کنید هدف از خلقت انسان و

جنبه‌های انسانی بودن در رابطه با جامعه و هم‌نوعان خود را فراموش نکنیم و همواره از انتقاد و نصایح دلسوزانه استقبال نماییم.

• اینجانب، این گرایش تخصصی را براساس علاقه و با توجه به نیاز کشور برای ادامه تحصیل انتخاب نمودم و خوشبختانه مقاطع تحصیلی را در دانشگاه‌های مطرح داخلی و خارجی نیز به اتمام رساندم.

• در تدریس دروس محوله همیشه سعی و تلاشم بر این بوده است که اصول و مفاهیم موضوعات مختلف را برای دانشجویان تبیین نمایم و در عین حال به مباحث کاربردی آن نیز بپردازم.

• در پژوهش‌ها نیز همواره جنبه کاربردی موضوعات اصلاح‌نژادی را در نظر داشته‌ام.

• در طول دوران تحصیل و بعد از آن نیز به عنوان عضو هیئت علمی همیشه ارتباط و حضور خودم را در بخش‌های اجرایی و صنعت حفظ نموده‌ام.

• در مسائل کاری و مسئولیت‌های محوله سعی نموده‌ام تا حد امکان آینده‌نگری و نیازهای توسعه پایدار را در نظر داشته باشم.

سخن پایانی نویسنده

پشتکار توأم با علاقه، بزرگ‌ترین عامل موفقیت در عرصه‌های مختلف زندگی و ایجاد حس رضایت از تصمیم‌های گرفته شده در مسیر زندگی است. تجربه هم‌کلامی با جناب آقای دکتر مرادی، یادآور این نکته بود که اگرچه زمان قابل برگشت نیست و در هر مقطع زمانی انسان باید نهایت بهره را از شرایط و امکانات خود ببرد، اما هیچ‌گاه نباید از علاقه خود چشم‌پوشاند و همواره می‌توان با تلاش مضاعف، مسیر زندگی را در راستای علایق خود طی نمود. در این مسیر، انسان می‌تواند الگوهای مختلفی را برای خود انتخاب نماید و با بهره‌مندی از تجربه‌های دیگران، همواره برای رقم‌زدن تجربه‌های جدید و لذت‌بخش در زندگی شخصی بکوشد.

با آرزوی ایرانی سربلند!

دیدگاه شما نسبت به آینده رشته علوم دامی در ایران چگونه

است؟

با توجه به جایگاه و نقش صنعت دامپروری کشور (صنایع دام و طیور) از لحاظ سرمایه‌گذاری انجام شده و در حال توسعه، تأمین نیازها و امنیت غذایی، اشتغال‌زایی، تولید ثروت و ارزش افزوده برای کشور، تقریباً بی‌رقیب بودن در منطقه، توانمندی حضور در بازارهای منطقه و ارز آوری، آفق برای رشته علوم دامی روشن خواهد بود. ولی لازمه آن این است که اولاً دانش‌آموختگان آن دارای توانمندی‌های علمی و مهارتی لازم جهت پاسخگویی به نیازهای کارشناسی و تخصصی صنعت و پرورش‌دهندگان باشند و ثانیاً آموزش‌ها و پژوهش‌ها در عین رعایت استانداردهای علمی روز در راستای حل مشکلات و ارتقاء صنعت، آینده‌نگری روند توسعه آن باشند.

به عنوان سخن آخر ...

در پایان چند نکته برای دانشجویان گرامی رشته علوم دامی:

۱. چه بخواهید و چه نخواهید آینده کارشناسی و تخصصی این رشته و صنایع مربوطه متأثر از دانش و عملکرد شما خواهند بود، لذا بکوشید که در دوران تحصیل آمادگی لازم از نظر کسب علم و دانش و همچنین مهارت‌های لازم جهت بر عهده گرفتن این مسئولیت سنگین را کسب نمایید. طبیعی

Publisher Note

Animal Science Students Scientific Association, Campus of Agriculture and Natural Resources at the University of Tehran

Submit Your Manuscript:

https://domesticjs.ut.ac.ir/contacts?_action=loginForm